

HABRUTA NIGHT

TUESDAY | 11•5•19 | 9 PM
SHAARE ZION

Reproduced by Habruta Night Booklet with permission of the
copyright holders, ArtScroll / Mesorah Publications, Ltd.

Design: mdkgraphicdesign@gmail.com

Week 36

Topic

הלכות שבת

TOPIC DISCUSSION

We live in a world in which modern day advancement allows no human involvement for actions to be completed on Shabbat.

Is one allowed to turn something on, on Friday afternoon and let it complete on Shabbat?

For example:

Turn the sprinkler on Friday and leave it on?

Put something in the wash machine and leave it going as Shabbat sets in?

Place a bid on something and it will close on Shabbat?

How about scheduling for Shabbat:

Is one allowed to use timers that are preset to have something turn on, on Shabbat?

Is one allowed to schedule his sprinklers to turn on, on Shabbat?

Is one allowed to preset an email to send on Shabbat?

Is it permitted to schedule via computer an automatic payment or transfer of money for a later date that coincides with either Shabbat or Yom Tob?

GEMARAH SUMMARY

According to *Bet Shamai* there is a halacha that one must idle his utensils (כלים) on Shabbat. Whether the utensil is actively grinding on Shabbat or whether the utensil is passive like the case of burning spices; in both cases *Bet Shamai* is strict.

Bet Hillel holds both cases are permitted, for this reason he permits you to start a *melacha* on Friday, even though it will finish on Shabbat.

Rabbah said that things that make noise, would be an issue.

Is that what we follow le'halacha?

טור ובית יוסף

אב"ל אסור לתת הטיים לתוך ריחיים וכו'. גם זה שס נצרייתא (י"ח) אצל אין נותנין מטויס לתוך הריחיים של מים אלא כנדי שיטחנו מצטוד יום מאי טעמא אמר רבה מפני שמשמעת קול אמר ליה רב יוסף וילמא מר משום שציתת כלים אלא אמר רב יוסף משום שציתת כלים ואסקינא דצית הלל לית להו איסור שציתת כלים ולפי זה לתת מטויס לתוך ריחיים לרב יוסף שרי ולרבה אסור מיהו עד כאן לא פליגי אלא בשל מים אצל בשל צהמה פשיטא דאסור לכולי עלמא שהרי הוא מלווה על שציתת צהמתו. וכחצו התוספות (ד"ה והשתא) והרא"ש (ס' ג) שרבינו תם (ספר השער משנות ס' ו) פסק כרב יוסף והס דמו דנביו והעלו דהלכה כרבה וכן פסק ר"ח (נגלוין י"ח:) וכן דעת סמ"ג (ל"ח פה, יט עמוד ז') וסמ"ק (ס' רפז עמ' רפד) והתרומה (ס' רבא) וכן כתבו הגהות (מיימוניות) פ"ו (אוח ע). והרי"ף (ו: ה) הביא שחי הסברות ולא הכריע והרמב"ם לא הזכיר דין זה כלל ומשמע דסבירא ליה כרב יוסף דשרי ומשום הכי שתק מיינה דמהי תימי לן לאסור כיון שאין אדם מוחזר על שציתת כליו כמו שכתב צ"ח (הט"ו) והטעם שלא הזכירו צהדיא הוא לפי שלא הזכיר בתלמוד צהדיא דרב יוסף שרי ואין דרכו לכתוב אלא מה שהזכיר בתלמוד צהדיא. והרי"ף כתב צהדיא (וימן קנא) ר"ח פסק כרבה אף על גב דרב יוסף פליג עליה אלא שהרי"ף הרמב"ם ורבינו תם לא פסקו כן והרי"ף כתב שחי הסברות צהדיא ולא הכריע ולא עכ"ל ואף על פי שהרי"ף צהדיא לא הכריע אפשר שצתשציה הסכים דהלכה כרב יוסף ועי"ל דמדבריו צהדיא כתב שצתשציה ואוקימנא לצית שמאי אצל לבית הלל לית להו שציתת כלים ושרי ואיכא מאן דאמר אסור ואפילו לבית הלל מפני שמשמעת את הקול יש להכריע דסבירא ליה כרב יוסף מדכתב הכי צרישא ואידך סברא כתב צלשון איכא מאן דאמר. ולענין הלכה כיון שהרי"ף והרמב"ם ורבינו תם מחירים ועוד דמילתא דרענן הוא הכי נקטינן אלא שצתשציה שנהגו איסור אין להמיר (ו):

[ו] י"א יצא החייט במחטו וכו'. משנה פירק קמא דשנת (דף י"א). וצגמרא פליגי צה לאצרי אפילו תמונה לו צגגדו אסור גזירה ערב שנת סמוך לחשיכה אטו משכינה ואף על גב דמשמשיכה ליכא אלא איסורא דרענן דאין דרך הוצאה אלא צידו אפילו הכי צהוצאה דשנת גזרינן גזירה לגזירה ולרצא לא גזרינן גזירה לגזירה ואין איסור צערב שנת אלא צהוצאה צידו ואפילו לאומן אין דרך הוצאה צגגדו אלא כשהוא רוצה להכריז על עצמו שהוא אומן לר' מאיר דאילו לרבי יהודה אומן שהוציא צגגדו דרך אומנתו חייב אצל בשנת עצמו אסור אפילו לר' מאיר אפילו תמונה צגגדו מדרענן וכחצו התוספות (ד"ה שמא) דלרצא אין לפרש שמא ישכה המחט דאפילו יא ליכא איסורא דאורייתא כדאמרינן (פ"ק) [פ"צ] דצצא קמא (ו: ה) הכיר צה ושכתה לענין שנת פטור מלאכת מחשבת אסרה מורה אלא שמא ישכה את המחט להצניעו עד שיהיה שנת ולצסוף כשיזכור את המחט ישכה שהוא שנת ויא עכ"ל. ואפילו צידו ליכא איסורא לרצא אלא שלא יא לרשות הרבים אצל לרמליה שרי מטעם זה גופיה דהוי ליה גזירה לגזירה וכאן לא כתב רבינו אלא לשון המשנה אצל לקמן בסיון ש"א (ג:) פירש וכחצו דאפילו אומן שהוציאה בשנת צגגדו לרשות הרבים פטור והיינו כר"מ וצסימן ש"י כתב דמותר לעמוד צרשות הרבים ולשנות צגמליה והיינו כרצא דלא גזר גזירה לגזירה אפילו צהוצאה דשנת ולפי זה היה רצוי לרבינו לפרש כאן דצערב שנת לא יא החייט צמחטו צידו וכן הלבלר בקולמוסו צידו אלא שקילר אצל הרמב"ם דפסק גם כן כר"מ וכרצא דק צגצדו צכל זה צמזואר צפט"ו (ה"צ) ופי"ט (ה"ז) מהלכות שנת: **כתב הר"ר**

ירוחם צח"א דמדצדיא הר"ף צפרק קמא דשנת המשנה כצורה משמע דאסור צערב שנת אפילו תמונה צגגדו משום דגזרינן גזירה לגזירה ואפילו לאדם אתר שאינו אומן אסור וזה סותר למה שכתב צפרק המוצא תפילין צהדיא דלא יעמוד אדם צרשות הרבים וישמה צרשות המיד דרצאה דפסק הר"ף כרצא ואס הלכה כרצא אינו אסור תמונה צגגדו אלא צאומן עכ"ל וכתב צ"ח דתמימה וז צגצמה ש לתמוה על הרא"ש ששרי כנדי הר"ף לא פחות ולא יתר וכו'. ואיכא לתמוה על תמימהם הלא אין גלוי צגצדי הר"ף צפרק קמא דשנת דפוסק כאציי וכן צפרק המוצא תפילין אין גלוי צגצדו דפוסק כרצא וכן צגת כרמליה אי נמי כרצא וכן צגת למעשר וצפרק קמא דשנת נמי איכא לפרושי כאציי אפילו תמונה צגגדו אי נמי דוקא צידו וכרצא וכדמוקי לה צגמרא:

דרכי משה

(ז) ולי נראה דמסתמא יש להנהג איסור כרצת התוספות שדחו דברי רבינו תם מאחר שהסכימו עמהן כל בתראי דלעיל מיהו במקום שנהגו היתר אין למחות בידם וכן נראה מדברי מהר"י ווייל בתשובותיו סימן ק"ל דנקט לחומרא שכתב על כלי המשקולת שקורים זיגייר העשוי להשמיע קול בשבת אסור להעמידו מערב שבת דאמרינן אין נותנין חישין לתוך הריחיים משום השמעת קול עכ"ל, וגם באגור (סי' תיט"ו סי' שמג) כתב לאסור נתינת חישין לתוך הריחיים, וכתב דמכל מקום מותר בכלי המשקולת דלא דמי לקול הריחיים כי לשם יסבדו שנתנו חישין לתוך הריחיים בשבת אבל בכלי

Tur says, it is prohibited to use machines which make noise, such as a grinder.

Maran Bet yosef says, that the Rif, Rambam and Rabenu Tam all say it is allowed. Unless you are in a place in which the custom is to be strict.

Darkei moshe (Rama) says, it is prohibited, unless the person who sees It, knows for sure that you set it up the day before. For example, an alarm if its ringing today obviously it got set up yesterday; you don't set up an alarm to ring, when it rings.

מרן

You can start a *melacha* right before Shabbat even though it will finish on Shabbat.

Maran follows the lenient opinion and permits. (Sephardim)

Rama follows the strict opinion and says that is the custom, unless you have a loss. (Ashkenzim)

או"ח סימן רנ"ב:

מותר להתחיל במלאכה בערב שבת סמוך לחשכה אף על פי שאינו יכול לגמרה מבעוד יום והיא נגמרת מאליה בשבת.

ומותר לתת חטים לתוך רחיים של מים סמוך לחשיכה.

הגה: ולא חיישינן להשמעת קול שיאמרו רחיים של פלוני טוחנות בשבת. ויש אוסרים ברחיים ובכל מקום שיש לחוש להשמעת קול, והכי נהוג לכתחלה, מיהו, בקום פסידא יש להקל.

ומותר להעמיד כלי משקולת שקורין זייגע"ר מערב שבת אע"פ שמשמיע קול להודיע השעות בשבת, כי הכל יודעים שדרכן להעמידו מאתמול.

יחווה דעת

Putting stuff in a wash machine right before sunset and it will finish on its own with no human intervention. The Ashkenazim are strict in this regard.

האם מותר להם לתת בנדיהם לתוך מכונת כביסה אוטומטית, ולהפעילה לפני שקיעת החמה, והיא מכבסת וחולקת מאליה בשבת?

בפיכום: מותר לתת בנדיים לתוך מכונת כביסה אוטומטית בערב שבת סמוך לשקיעת החמה, והם מתכנסים מאליהם. וכדעת מרן השלחן ערוך שקבלנו הוראותיו. ואחינו האשכנזים נוהגים כדעת הרמ"א להחמיר, אלא אם כן יש צורך בדבר.

אור לציון

קנד אור פרק טז – דינים השייכים לערב שבת לציון

י. שא"ה. האם מותר להפעיל מכונת כביסה לפני כניסת השבת, באופן שתמשיך לפעול כיום השבת, וכן מפעלים הפועלים באופן אוטומטי במשך כל השבוע, האם מותר להפעילם לפני שבת ותמשך פעולתם באופן אוטומטי כיום השבת.

תשובה. אין להפעיל מכונת כביסה לפני השבת אף שפועלת מאליה כיום השבת, אלא אם כן בשעת הדחק, כגון לחיילים שבאו זמן מועט קודם השבת, ויוצאים מיד לאחר יציאת השבת. וכן אין להפעיל מכונות של מפעלים הפועלות באופן אוטומטי לפני השבת, אף שאין אדם עושה בהם שום מלאכה בשבת.

יא. שא"ה. אם נזכר בבין השמשות שלא עישר את פירותיו, האם יכול לעשרם באותה שעה. תשובה. מקומות שהפירות המצויים שם בשוק בחזקת מעושרים, מותר לעשרם בבין השמשות.

1134567

בב"י. וגם שיש לצרף בזה, דאפשר דיש בזה איסור מדין ושמתם את משמרתם, שדבר שאדם עשוי להיכשל בו צריך למנוע עצמו מדברים שיכולים להביאו לכך (ראה יבמות כ"א ע"א). וכן מוכח מהגמ' בשבת י"ח ע"ב, שהקשו שם איך התירו לתת בערב שבת צמר ליורה, ליחוש שמא יחתה, ותירצו בעקורה, פי' שעקורה מע"ג האש. והקשו עוד וניחוש שמא יגיס, ותירצו שטוחה וסגורה בטיט, ולא חיישינן כולי האי שמא יפתח. ולכאורה צ"ב מדוע צריך שתהא עקורה וטוחה, ולא די גרוף וקטום כמו בקדירה ע"ג כירה, ואף שמדברי הרשב"א ר"פ כירה ד"ה עד שיגרוף נראה דמפרש דההיא דצמר ליורה מיירי בתנור, ולהכי לא מהני גריפה וקטימה, מ"מ מסתימת לשון הרמב"ם בפרק ג' מהלכות שבת הלכה ב' נראה דמפרש להא דצמר ליורה אף בכירה, ואף בשו"ע לא פירש בתנור דוקא, ולדבריהם צ"ל דטעמא דלא מהני גרופה וקטומה בצמר ליורה, היינו משום שבדבר שיכול אדם לבוא לידי הפסד, חששו יותר שמא יעשה מלאכה, ולא סגי בהיכר של גרוף וקטום, ומשום שאדם בהול על ממונו, וא"כ ה"ה במפעלים ובתי חרושת, חיישינן שמא יזיז איזה כפתור וכדומה, מחשש הפסד ממונו, ומשום כך נראה דאין להתיר להפעילם בשבת. וה"ה במכונת כביסה שיש לחוש שיעשה בשבת פעולה האסורה, ורק בשעת הדחק כגון לחיילים וכדומה יש להתיר בזה.

יא. בשו"ע סימן רס"א סעיף א' כתב, ספק חשיכה, והוא בין השמשות, אין מעשרין את הוראי וכו', אבל מעשרין את הדמאי. ופירש רש"י בשבת ל"ד ע"א שמתיר לעשר את הדמאי משום שרוב עמי הארץ

שם בבאה"ל מש"כ בזה. אבל חייט ושאר בעלי מלאכה העושים מלאכתם בשכר, אסורים מן המנחה ולמעלה. שאעפ"י שכתב מרן שם בסעיף א' שהעושה מלאכה בע"ש מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה, ומשמע דסימן ברכה אינו רואה, אבל איסורא ליכא, וכמש"כ הט"ז שם סק"א, מכל מקום ברמב"ם בפרק ח' מהלכות יו"ט הלכה י"ז מבואר שגוערין בו ומבטלין אותו בעל כרחו, וכ"כ במג"א שם שמונעין אותו, וכתב בפמ"ג שם דאיסורא נמי אית ביה, וראה עוד בבאה"ל שם ד"ה העושה, ע"ש.

ומכל מקום די שימנע מעשיית המלאכה משעת מנחה קטנה ואילך, שהוא שעתיים ומחצה קודם צאה"כ, דאף די"א להמנע מזמן מנחה גדולה, מ"מ קי"ל כ"א בתרא שהביא מרן, דהיינו מזמן מנחה קטנה, וכן כתב בשיירי כנה"ג שם שכן עיקר, וכן המנהג, וראה עוד בכה"ח שם אות ט', ע"ש. וכל האיסור הוא דרך קבע, וכמ"ש בב"י והובא ברמ"א שם, ולכן גיהוץ מותר, כיון שאין זה אלא דרך עראי.

י. מעיקר הדין היה מקום להתיר להפעיל מפעלים הפועלים באופן אוטומטי בשבת, וכן מכונת כביסה המופעלת לפני השבת, שהרי אין עושה שום מלאכה בשבת, ודמי למה שכתב בשו"ע בסימן רנ"ב סעיף ה', שמתיר לפתוח מים לגינה לפני השבת, והם נמשכים והולכים כל השבת. וכן לתת חיטים לתוך הריחיים קודם השבת, והם טוחנים כיום השבת. אלא שלמעשה אין להתיר בזה, משום שבמפעלים אוושה מילתא טובא, ויש בזה זילותא דשבתא, ויש לחוש לאוסרים כמבואר ברמ"א בסימן רנ"ב סעיף ה', וע"ש

Hacham Ben Zion restricts from using this leniency as it'll lower the stature of Shabbat. As well we can be concern one may play around with the buttons. If someone is rushing out Saturday night, you can be lenient.

אגרות משה

There is a technology that allows with timers for electricity to turn on.

There is no greater disgrace than that and of it would have been in the times of the Gemara, they would have restricted it, the same way they prohibited you from asking a goy to do work for you.

It's not comparable to when you start a melacha on Friday. For example; put your food on Friday and allow it to cook through the night (as long as proper measures are taken- of covering the fire with a blech). Since your action is completed and the rest is continuing on its own, it's permitted.

Here your action isn't complete until it turns on (on Shabbat) to which at that point, we connect it to you.

As well it's belittling Shabbat.

Timers for lights has already been used, so we won't stop that. But it's best we don't over abuse the leniency.

חלק ד סימן ס

הנה בדבר שעל ידי חשמל אפשר על ידי מורה שעות הנעשה לכך שיעמדנו בערב שבת באופן שיתחיל לבשל למחר ביום השבת כשעה לפני זמן אכילה

הנה לעניות דעתי פשוט שאסור דהרי יכולים על ידי מורה שעות לעשות כל מלאכה בשבת ואין לך זלזול גדול מזה, וברור שאם היה מזמן התלמוד היו אוסרין זה כמו שאסרו אמירה לעכו"ם.

ולא דמי למלאכה שנעשית מערב שבת? שהרי כל המעשה שעשה האדם נגמרה כגון, להעמיד קדרה על האש רגע אחד קודם שבת כשאינן חשש חיתוי דכל מלאכה הוא העמדה על האש וזה נעשה מבעוד יום ונגמר ולא שייך לאסור שוב מה שעושה שוב האש, אבל היכא שעדיין לא שייך להחשיב כנעשה המלאכה קודם שבת אין להתיר מצד זה.

וגם יש משום זילותא דשבת.

אבל על כל פנים כיון דנהגו כבר להעמיד על ידי מורה שעות לכבות נרות דעלקטרי שוהדלקו וגם שיחזור וידליק וכיון דכבר נהגו ליכא בזה משום זילותא אבל הבו דלא לוסיף עלה להתיר גם לבשול ולמלאכות אחרות.

יביע אומר

Hacham Ovadia says I don't see the difference between cooking, turning on lights or any usage of timers. All is permitted, since the Torah only prohibited actions not passive actions. As long as your action is completed before Shabbat, you have nothing to worry about.

The reason why they restricted you from telling a goy, because it may lead to you doing it yourself. But here since it's clear to the person he can't cook himself and he is using a timer it is permitted to use it.

חלק י סימן כו אות ו

מה בין הבערה וכיבוי לבישול? כולה חדא מילתא היא והכל מותר דלא אסרה תורה אלא עשייה אבל גרמא שרי, ומה שאסרו אמירה לעכו"ם הוי משום שלא תהיה שבת קלה בעיניו ויבא לעשות מעצמם ואילו בשעות חשמלי מתוך שלא התרנו לו לבשל באופן ישיר כמעשהו בחול, וניכרת בזה קדושת שבת ואם כן בפלטה חשמלית שאי אפשר להגביה האש בודאי יש להתיר, וכן עיקר הלכה ולמעשה.

יביע אומר

One should not use timers to have radio on, or have the TV on, as it belittles the day of shabbat. All the more so, to have a timer change the channel one should not do so.

חלק א סימן כ אות יא-יג

ונראה לפי עניות דעתי להחמיר שלא להשתמש ברדיו אפילו הוכן מערב שבת על ידי שעון אוטמטי, כי בתחנת רדיו עושים מלאכות מוכרחות לצורך שידור ובעונותינו הרבים הכל נעשה על ידי ישראל וגם רוב העיר ישראל

ואפילו בעיר שרובא ישראל יש משום אוושא מילתא והויא זילותא דשבת שיחשדהו השומעים שהדליקו הרדיו בשבת, בפרט בזמן הזה שרבו המתפרצים ולא דמי לריחיים דמרן התיר דאינו

עובר אלא מדרבנן אבל הכא יש חשש דאורייתא ויש מראית עין ואיכא זילותא טפי ולכן טוב להחמיר אף בעיר שרובא גוים.

ואפילו ישים מודעה על פתח ביתן שהרדיו ערוך מערב שבת אין זה מוציאנו מדין חשדא.

ועוד כ, ערוך השלחן, אסור להעמיד כלי שיר מערב שבת כדי שינגן בשבת דחיישינן שכשיראה שאינו מגנן יפה יתקננו, ד וה"ה שיש לחוש כן ברדיו.